

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Rehab habilitering försäkringsmedicin
hjälpmedel
Linda Lefvert

TJÄNSTEUTLÅTANDE
3/6/2024

HSN 2023-1164

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämndens remissyttrande avseende Boverkets förslag till rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11. Remissvaren ska ha kommit in till socialdepartementet senast den 3 april 2024.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remiss Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande över Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11 som nämndens yttrande och överlämnar det till socialdepartementet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Sammanfattning

Region Stockholm bedömer sammantaget att de åtgärder som Boverket föreslår, kan bidra till att fler personer med funktionsnedsättning får tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden. Effekten av enskilda åtgärder kan dock vara svår att överblicka då det finns många beroenden dem emellan och ansvarsfördelningen inom och mellan region och kommun kan påverka den faktiska tillämpningen på lokal nivå. Yttrandet avgränsas till nedanstående områden.

Region Stockholm ställer sig positiv till följande förslag:

- Åtgärd om att åter ta hänsyn till förvaring av hjälpmedel.
- Åtgärd om övertagande av bostadsanpassningsbidrag, reparationsbidrag efter övertagande, samt ändrade förutsättningar för återställningsbidrag.
- Åtgärd om företrädare för barn under 18 år när föräldrar ej bor tillsammans samt åtgärd för barn och ungdomar i familjehem.
- Boverkets slutsats under avsnitt 7.1.5 om att särskilda informations- och utbildningsinsatser behöver genomföras på lokal nivå.

Region Stockholm vill även lyfta följande:

- Utförligt resonemang saknas kring försäkringsmedicinska aspekter på intygsutfärdande och bristen på arbetsterapeuter. Det behöver lyftas och säkras att förslagen i Boverkets utvärdering inte förvärrar denna situation. Under avsnitt 8.2 Berörda aktörer saknas konsekvenser utifrån ett regionalt perspektiv.

Bakgrund

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och analysera hur den har påverkat utvecklingen av bidraget. Detta mot bakgrund av att både antalet ansökningar, beviljade bidrag och bidragssummor har minskat under senare år. Uppdraget omfattar även att föreslå åtgärder om Boverket finner hinder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden.

Överväganden

Att personer med funktionsnedsättning kan få stöd till att få sin bostad anpassad är en viktig del av svensk funktionshinderspolitik och Region Stockholm stöder förslag som ökar dessa möjligheter. Allt fler personer blir äldre och lever länge med kroniska och komplexa sjukdomstillstånd. Hälso- och sjukvården behöver därför alltmer ställas om så att människor kan få en god, effektiv och säker vård och omsorg i hemmet. Mot bakgrund av den statliga utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård (SOU 2017:01) sker i Region Stockholm sedan flera år ett strategiskt arbete inom hälsa, vård och omsorg. Med utgångspunkt i budget 2023, utreds även inom ramen för Omställningsplan vårdval (HSN 2023-0097, PVN 2023-0489) förutsättningar för en sammanhållen vård i hemmet för invånare i länet vilket omfattar en översyn av flera vårdområden. Vidare utifrån lag (2017:162) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, ska ledtiderna mellan slutna vård på sjukhus och vård och omsorg i det egna hemmet hållas så korta som möjligt.

Bostadsanpassning utgör ett viktigt komplement till hjälpmedel för att personer med funktionsnedsättning i alla åldrar ska kunna bo kvar i sitt hem och leva ett så tryggt, självständigt och aktivt liv som möjligt. Inte sällan är

bostadsanpassning en förutsättning för att återgång till den egna bostaden efter skada och/eller sjukdomstillstånd ska vara möjlig.

Bidrag för förvaring av hjälpmedel

Region Stockholm välkomnar förslaget om att åter ta hänsyn till förvaring av hjälpmedel vilket bedöms kunna minska den problematik där bostadsanpassning i sig är en förutsättning för att få hjälpmedel enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30). Detta kan ha en positiv effekt på antalet ansökningar, beviljade bidrag och bidragssummor efter den nedgång av beviljade rullstolsgarage som har skett efter lagändringen 2018 och dess efterföljande tolkning.

Bidrag för övertagande, reparation och återställning

Region Stockholm ställer sig positiv till förslaget om ökade möjligheter för ägare av flerbostadshus att överta bidrag, reparationsbidrag efter ett övertagande samt ändrade förutsättningar för återställningsbidrag. Fler sökanden kan därmed komma att få ta del av bidraget i och med att fastighetsägarens medgivande är en förutsättning för bidraget.

Behov av information- och utbildning och förenklat ansökningsförfarande

Region Stockholm välkomnar att behovet av särskilda informations- och utbildningsinsatser blir framfört till regeringen i utvärderingen. Region Stockholm anser att det behövs ett tydligare medborgarperspektiv i tillämpningen av lagen på lokal nivå. Ansvarsfrågan behöver tydliggöras och ansökningsförfarandet förenklas för personer med fysisk, psykisk och kognitiv funktionsnedsättning och deras närstående. Region Stockholm anser att Boverkets förslag rörande barn som bor i familjehem eller med ej sammanboende föräldrar, är ett positivt steg mot ett enklare ansökningsförfarande för berörda målgrupper. Region Stockholm anser vidare att informationsinsatser behöver riktas mot myndigheter och andra aktörer som ska ge den enskilde stöd i ansökningsprocessen, bistå med kvalitativa underlag och fatta rättssäkra beslut.

Kompetensförsörjning och försäkringsmedicinska aspekter på intyg

För att söka bostadsanpassning krävs att behovet är styrkt med ett intyg från legitimerad sjukvårdspersonal, ofta en arbetsterapeut. Intyget och ansökan skickas till kommunens handläggare som bedömer och tillstyrker eller avslår ansökan. Utredningen "Vägen till ökad tillgänglighet" SOU 2022:22 beskriver att det utfärdas över 200 olika typer av intyg inom hälso- och sjukvården. Beräkningar visar att hälso- och sjukvårdens medarbetare lägger ner tre miljoner arbetstimmar varje år på intygshantering till en uppskattad kostnad om drygt två miljarder kronor. Utredningen menar att för att få en effektiv och tillgänglig vård är det viktigt att minimera det intygsskrivande arbetet och den administration som intygsutfärdande innebär för vården. I utredningen "Effektiv vård" SOU 2016:2 framhålls att

det finns stora brister i hanteringen av de intyg som begärs av hälso- och sjukvården. Utredningens bedömning är att detta är en starkt bidragande orsak till ineffektivitet i vården och en väsentlig del av ”den administrativa bördan” som professionerna upplever. I Boverkets utvärdering visar enkätsvar att det finns brist på arbetsterapeuter och resurser för intygsskrivning. Region Stockholm delar denna bild från verksamheter inom vårdval primärvårdsrehabilitering med ansvar för regionens hemrehabilitering, som vittnar om svårigheter att såväl nyrekrytera som att behålla arbetsterapeuter inom uppdraget. Sammantaget anser Region Stockholm att det behöver lyftas och säkras ur såväl ett kommunalt som regionalt perspektiv, att förslagen i Boverkets utvärdering inte förvärrar denna situation.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut förväntas inte i sig få ekonomiska konsekvenser då bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt ansvar. Däremot om antalet ansökningar av bidrag ökar, kommer mer resurser behövas från legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom regionen.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Förslag till beslut förväntas inte i sig få konsekvenser för patientsäkerhet. Däremot om antalet beviljanden av bidrag ökar utifrån Boverkets förslag, kan det innebära en säkrare hemmiljö och därmed ökad patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Förslag till beslut förväntas inte i sig få förändrade effekter för jämlik och jämställd vård. Däremot förväntas positiva effekter om fler personer beviljas bidrag utifrån Boverkets förslag, vilket kan ge ökade förutsättningar till ett mer aktivt och självständigt deltagande i hem och samhällsliv för personer med funktionsnedsättning.

Miljökonsekvenser

Förslag till beslut förväntas medföra oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser

Förslag till beslut förväntas inte i sig få förändrade administrativa konsekvenser. Däremot förväntas administrationen öka om antalet ansökningar blir fler då behovet ska vara styrkt med ett intyg av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

TJÄNSTEUTLÅTANDE
3/6/2024

HSN 2023-1164

Beslutet ska skickas till
Socialdepartementet
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2024-03-06